

УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ, НАЦІОНАЛЬНОСТЕЙ ТА РЕЛІГІЙ
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

ОДЕСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР
УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

НАРОДНА АКАДЕМІЯ ТВОРЧОСТІ

(II засідання)

• семінар-практикум
“ЗРИМА ПІСНЯ”

4-7 листопада 2014 року
м. Одеса

ОДЕСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ,
НАЦІОНАЛЬНОСТЕЙ ТА РЕЛІГІЙ

НАКАЗ

до надання 2014 р.

Одеса

№ *242*

Про проведення обласного семінару-практикуму
„Зрима пісня” в рамках Народної академії
творчості (II засідання)

З метою залучення широко кола громадськості, молоді та творчої інтелігенції до кивалення, збереження, примноження і популяризації народної національної культури та розуміння її глибинного змісту і повсякденного життя, відповідно до плану роботи Одеського обласного центру української культури на 2014 рік

НАКАЗУЮ:

1. Провести 4 - 7 листопада 2014 року на базі Одеського обласного центру української культури (м. Одеса, вул. Польська, 20) обласний семінар-практикум „Зрима пісня” в рамках II засідання Народної Академії творчості.
2. Затвердити програму проведення семінару та склад оргкомітету заходу (додатється)
3. Одеському обласному центру української культури (Вітос В.Г.) взяти творчі та організаційні заходи щодо проведення II засідання Народної Академії творчості.
4. Начальникам відділів культури райдержадміністрацій забезпечити участь в роботі Народної академії творчості наступних фахівців:
  - з 4 по 7 листопада 2014 року методистів декоративно-прикладного мистецтва сільських/районних будинків культури;
  - 6 листопада 2014 року художніх керівників районних/міських будинків культури та завідувачів сільськими будинками культури для участі в майстер-класах з української народної обрядовості, згідно з програмою.
- 4.1. Витрати на відрядження віднести за рахунок *Сторони* що відряджає.
5. Виконання наказу контролюватиму особисто.

Начальник управління

В. Вітос

22.11.2014

**Прес-анонс проведення семінару-практикуму “Зрима пісня”
(в рамках Народної академії творчості (II засідання))
Одеський обласний центр української культури
(м. Одеса, вул. Польська, 20)
4-7 листопада 2014 року**

З 4 по 7 листопада Одеський обласний центр української культури (м. Одеса, вул. Польська, 20) в рамках II засідання Народної академії творчості проводить дванадцятий обласний науково-практичний семінар “Зрима пісня” з метою залучення широкого кола громадськості, молоді та творчої інтелігенції для виявлення, збереження, примноження і популяризації народної національної культури та розуміння її глибинного змісту і значення у сьогоденному житті.

Провідна тема семінару: «Народний одяг. Традиції й сучасність». У програму входять: науково-практична конференція, круглий стіл, майстер-класи, виставка старовинних і сучасних зразків і виробів декоративно-ужиткового мистецтва згідно тематики семінару, мистецькі роботи викладачів та їх учнів.

Для участі в роботі семінару запрошуються працівники культурних та освітніх закладів, музеїв, члени громадських організацій, учні, студенти та інші зацікавлені особи.

Щоденно з 10.00 до 18.00 год. планується робота секцій та майстер-класів:

- Всеукраїнська акція - вишивання рушника до 200-річчя від дня народження Т.Г. Шевченка за участю майстрів з народної вишивки Одещини (керівник Степаненко М.Л.)
- Історія розвитку мистецтва вишивки на теренах України;
- Роль вишитого рушника в українському побуті та народній культурі;
- Український народний одяг та головні убори. Історія розвитку, крій, вишивка, пошиття;

- Українська весільна обрядовість;
- Ритуальні хліби Кодимщини. Нанашкування;
- Випікання ритуальних хлібів;
- Виготовлення весільних віночків;
- Весільний обрядовий одяг та рушники;
- Основи стилізації одягу, сценічний одяг;
- Робота з релігійними сюжетами;
- Бісероплетіння;
- Петриківський розпис;
- Народна іграшка;
- Писанкарство;
- Витинанка;
- Художній розпис тканин;
- Ліплення з глини.

У якості лекторів, майстрів та керівників секцій для роботи в семінарі запрошені викладачі ВНЗ, шкіл, керівники профільних гуртків шкіл та позашкільних закладів, працівники музеїв, майстри декоративно-ужиткового мистецтва, професійні і самодіяльні митці, художні колективи.

На семінарі розглядаються питання пробудження національної свідомості та комплексного відродження усіх пластів української народної культури.

Кінцевою метою семінару є виховання національно свідомих, освічених патріотів, щоб здобутки національної культури стали невід’ємною частиною життя і діяльності кожного громадянина України.

Урочисте відкриття відбудеться 4 листопада об 11 год. в актовій залі ООЦУК (вул. Польська, 20) і супроводжується концертом фольклорних колективів Одеської області.

Запрошуємо всіх до участі в семінарі.

**Програма
проведення семінару-практикуму «Зрима пісня»
в рамках обласної Народної академії творчості**

4 листопада 2014 року

Час	Тема	Місце проведення
11.00	Урочисте відкриття Народної академії творчості та семінару-практикуму «Зрима пісня». Вітальні виступи представників: <ul style="list-style-type: none"> Управління культури і туризму, національностей та релігій Одеської обласної державної адміністрації; Одеського обласного Центру української культури; Генерального директора ТОВ «Український сувенір» М.Л. Степаненка (м. Київ); запрошених гостей. Книжкова виставка Одеської обласної наукової бібліотеки ім. М.С. Грушевського Виступи-презентації народних самодіяльних колективів Одещини. Виставка декоративно-прикладного мистецтва майстрів України та учасників заходу.	Місце проведення вул. Польська, 20, Одеський обласний центр української культури
13.00-14.00	Обідня перерва	
14.00-18.00	- Вишивання рушника до 200-річчя від дня народження Т.Г. Шевченка за участю майстрів з народної вишивки Одещини (керівник Степаненко М.Л.); Виступи майстрів та проведення майстер-класів: <ul style="list-style-type: none"> «Історія розвитку мистецтва вишивки на теренах України. Роль вишитого рушника в українському побуті та народній культурі» (Фахівці з Вінницького обласного краєзнавчого музею та ООЦУК); «Бісероплетіння» (кер. Яртись Н.М., м. Львів) «Писанкарство» (кер. Наконечна О.І., м. Львів); «Петриківський розпис» (керівник Міленко В.І., Дніпропетровська обл.)	вул. Польська, 20, Одеський обласний центр української культури вул. Польська, 20, Одеський обласний центр української культури

5 листопада 2014 року

10.00-18.00	Виступи майстрів та проведення майстер-класів: - Вишивання рушника до 200-річчя від дня народження Т.Г. Шевченка за участю майстрів з народної вишивки Одещини (кер. Степаненко М.Л.); <ul style="list-style-type: none"> «Український народний одяг та головні убори. Історія розвитку, крій, вишивка, пошиття» (Фахівці з Вінницького обласного краєзнавчого музею та ООЦУК); «Бісероплетіння» (кер. Яртись Н.М., м. Львів)	вул. Польська, 20, Одеський обласний центр української культури
-------------	---	---

- «Писанкарство» (кер. Наконечна О.І., м. Львів);
- «Петриківський розпис» (кер. Міленко В.І., Дніпропетровська обл.)

13.00
14.00-
16.00

- Обідня перерва
- «Витинанка» (кер. Діасамідзе А.Г., м. Іллічівськ)
  - «Ліплення з глини» (кер. Гаркавченко О.І.)

6 листопада 2014 року

Проведення майстер-класів:

10.00
11.30

- «Українська весільна обрядовість» (керівник Скорик Д.В., м. Кодима Одеської обл.)
- «Ритуальні хліби Кодимщини. Нанашкування» (керівник Скорик Н.Ю., м. Кодима Одеської обл.)

13.00
10.00-
18.00

Обідня перерва Виступи майстрів та проведення майстер-класів:

- «Випікання ритуальних хлібів» (кер. Скорик Н.Ю., Скорик Д.В., м. Кодима Одеської обл.);
- «Виготовлення весільних віночків» (керівники Скорик Н.Ю., Скорик Д.В., м. Кодима Одеської обл.)

- Вишивання рушника до 200-річчя від дня народження Т.Г. Шевченка за участю майстрів з народної вишивки Одещини (кер. Степаненко М.Л.);

- «Весільний обрядовий одяг та рушники» (Фахівці з Вінницького обласного краєзнавчого музею та ООЦУК);
- «Бісероплетіння» (кер. Яртись Н.М., м. Львів)
- «Писанкарство» (кер. Наконечна О.І., м. Львів);
- «Петриківський розпис» (керівник Міленко В.І., Дніпропетровська обл.)

14.00-
16.00
16.00-
18.00

- «Ліплення з глини» (кер. Гаркавченко О.І.)
- «Художній розпис тканин» (кер. Серьогіна Л.П., м. Одеса)

7 листопада 2014 року

Виступи майстрів та проведення майстер-класів:

10.00-
13.00

- «Основи стилізації одягу, сценічний одяг, робота з релігійними сюжетами» (Фахівці з Вінницького обласного краєзнавчого музею та ООЦУК);
- «Бісероплетіння» (кер. Яртись Н.М., м. Львів)
- «Писанкарство» (кер. Наконечна О.І., м. Львів);
- «Петриківський розпис» (керівник Міленко В.І., Дніпропетровська обл.)

14.00

Круглий стіл. Підведення підсумків.
Урочисте закриття обласної Народної академії творчості

вул. Старопортофранківська
2/4,
ПНПУ ім. К.Д. Ушинського (худ-
граф), ауд. №12

вул. Польська, 20, ООЦУК
вул. Польська, 20, ООЦУК

вул. Польська, 20,
Одеський обласний центр
української культури
вул. Польська, 20,

Одеський обласний центр
української культури

вул. Польська, 20,
Одеський обласний центр
української культури

вул. Польська, 20,
Одеський обласний центр
української культури

вул. Старопортофранківська
2/4,
ПНПУ ім. К.Д. Ушинського
(худ-граф), ауд. №12
вул. Польська, 20, ООЦУК

вул. Польська, 20,
ООЦУК

вул. Польська, 20,
Одеський обласний центр
української культури

вул. Старопортофранківська
2/4,
ПНПУ ім. К.Д. Ушинського
(худ-граф), ауд. №12
вул. Польська, 20,
Одеський обласний центр
української культури

*Для участі в практичних заняттях потрібно мати необхідні інструменти та матеріали (або кошти на їх придбання)

Сценарій відкриття всеукраїнського семінару-практикуму «Зрима пісня» /в рамках II засідання Народної академії творчості/

Сцена прикрашена стилізованими українськими вишивками.

Звучить тиха, лірична українська музика, глядачі заходять до зали, дивляться експонати. На екрані починається слайд-фільм, який зображує різноманіття української вишивки, за кадром звучить пісня «Рушник (Рідна мати моя)» 1 куплет. Розкривається завіса, звучить вступ до танцю, на екрані починається слайд-фільм про природу України.

Танцювальний колектив «Айседора» виконує український танець, що славить Україну. Танець закінчується тим, що танцюристи утворюють коло-вінок, з якого і виходить дівчина - Краса України, вона вдягнена в багатий український костюм, її голова прикрашена квітами, в руках вона тримає букет з квітів та колосся.

(за кулісами десь здалеку, поступово наближаючись, звучить українська пісня, співають дівчата)

Краса України -

Вічна пісня барв і кольорів,
Неповторна музика натхнення!
Шепіт трав і шелест яворів,
І дзвінки турботи сьогодення.
Хрестиком покладено в рядки,
Поспліталось, блиснуло веселкою
Ніжність материнської руки
Пісні ще весільної, веселої.
Дух народу в колір заплете,
Проросте і піснею, і цвітом.
А над світом, гляньте, а над світом
Українська вишивка цвіте!

На сцену тихо співаючи виходять дівчата вишивальниці в українському одязі і з початою роботою в руках.

1 Дівчина - Вітаю тебе, Краса України !

Прошу, подаруй кольори нам свої!

2 Дівчина - Щоб знаки таємні казково ожили,

- В роботі моїй, на моїм полотні

3 Дівчина - Ти подаруй нам пташинії співи.

- Я голкою їх замережу собі.

1 Дівчина - І сонця промінчик,

І дощові зливи,

2 Дівчина - І крила лелеки на зорянім тлі.

(Краса України підходить до дівчат-вишивальниць, дивиться їх роботи, вибирає квітки з букета, що тримає в руці і прикладає до роботи, дівчата тихо співають, водять хоровод та роздивляються свої роботи)

Голос:

Учись, дитино, гарно вишивати —

Це творчість і поезія душі.

У вишивці закладено багато...

Від неї відцуратись не спіши.

У ній краса,билина, дума й казка,

В ній подих вітру, шепіт квітів й трав,

Любов, турбота, ніжність мами, ласка,

Чарівність й диво сонячних заграв.

Якщо людина хоче вишивати,

Побачить в цьому радість і красу.

І по узорах буде мандрувати,

І вишиє на квіточці росу,

І створить диво, первозданну казку,

Їй усміхнеться сонечко в вікні,

Бо відіб'ється і любов, і ласка
У хрестиках на білім полотні.

Краса України (Світлана Рубанович, художній керівник народного ансамблю української пісні «Калина» смт. Чорноморка Овідіопольського району, співає пісню «Квітка-душа», дівчата співають разом з нею та вишивають.)

1 Дівчина - Дівчата вишивають рушники,

2 Дівчина - До нитки нитка і до пісні піс-
ня,

3 Дівчина - І хрестикам на полотні не тіс-
но,

4 Дівчина - І гладь ляга розлого з – під
руки

*(Народний ансамбль української пісні ви-
конує пісню «А я чорнява»)*

Голос:

Перегортаю білі рушники,
Що хліб вкривали і дитя в колиці,
Що старості чекали на святки –
Розшиті маками, завітчані, барвисті.
Вже доля весни правнукам кує,
А хміль з калиною на полотні не в'яне.

Як добре, що в мого народу є
Рушник весільний

І рушник прощальний.

Благословенна будь на всі віки
Найперша жінка, що нашила квіти.

Душа мого народу – рушники,
Барвінками і мальвами зігріта.

*(танець з рушниками виконує зразковий
хореографічний колектив «Барвінок»)*

*Звучить вступ до пісні «Сорочка мамі-
на» Раптом одна дівчинка (Сиргі Анаста-
сія) підбігає до Краси України і тулиться до
неї, мов до матері.*

Голос:

Дівчата вишивають рушники,
А мати вишила мені сорочку,
Щоб біло й червоно було дочці,
Щоб чорно не було, хова нитки...

*(Сиргі Анастасія виконує пісню «Сорочка
мамина»)*

Голос:

Узор вручну , широка планка ,
Легенький запах ковили,
Моя сорочка вишиванка ,
Вся ніби сплетена з трави.
Дніпра потоки, степ , простори,
По лівій й правій стороні.
Червоно - чорні всі узори,
Мережив ряд на полотні.
Традицій пласт , легенди роду ,
Духовний символ , оберіг,
Калини куц , дівочу вроду,
На полотні все хтось зберіг.
Прості орнаменти , народні,
Тягучі як пісні з степів.
Все актуально і сьогодні,
Хоча й прийшли з далеких днів.

(Починається дефіле народного костюму у виконанні студентів Одеського театально-художнього училища, його відкриває Краса України, дівчата - вишивальниці теж разом з нею)

Вишиванка - символ Батьківщини,
Дзеркало народної душі,
В колісанці купані хвилини,
Світло і тривоги у вірші.

Вишиванка - писанка чудова,
Звізда ясна, співи та вертеп.

Вишита сльозою рідна мова,
Думами дорога через степ.

Вишиванка - біль на п'єдесталі,
Слава, воля, єдність, віра - ми.
Журавлем курличе, кличе далі,
Стелить вирій взорами-крильми.

На екрані знов кадри природи України.

Краса України-(Світлана Рубанович, художній керівник народного ансамблю української пісні «Калина» смт. Чорноморка Овідіопольського району, співає пісню «Україна - вишиванка». На сцені всі учасники концерту. Всі разом утворюють гарну живописну картину. На останній куплет пісні моделі дефіле, беруть Рушник єдності і розгортають його через всю залу).

Краса України-

Нам треба вишити рушник,
Рушник любові та єднання.
Вплетімо пісню, а не крик
У це народне вишивання.

Нам треба вишити рушник,
Де кожна ниточка квітчаста,
Щоб кожен з нас до правди звик,
Повірів, що зустрине щастя.

Щоб розбрат вже навіки зник,
Загоїлись минулі рани —
Нехай простелиться рушник
На вулиці і всі майдани.

Хай кожен ниточку вплете,
Не поспішаючи, поволі,
В це вишивання золоте,
Як в день новий своєї долі.

Лунає музика, музика стиха, на сцену виходить представник оргкомітету заходу для урочистого відкриття.

Виступ Шевчук Оксани Володимирівни, автора ідеї семінару-практикуму «Зрима пісня», провідного методиста музею традиційного народного мистецтва ООЦУК.

ВСЕУКРАЇНЬСЬКА АКЦІЯ «Вишивання рушника до 200-річчя від дня народження Т.Г. Шевченка»

Паралельно з роботою семінару «Зрима пісня» у приміщенні Обласного центру української культури проводилась Всеукраїнська акція «Вишивання рушника до 200-річчя від дня народження Т.Г. Шевченка» під керівництвом ... Миколи Степаненка та його дружини – Тамари Степаненко. Для роботи були привезені всі необхідні матеріали, інструменти та кольоровий ескіз рушника, виконаний у натуральну величину. Візерунок майбутнього рушника вже був нанесений на полотно. Отже кожен бажаючий міг долучитися до Всеукраїнської справи.

Для експозиції був привезений також вишитий майстрами та народом України ще у 2007 році «Рушник національної єдності», який зайняв найпочесніше місце серед інших експонатів. Разом з рушником демонструвались численні фотографії його мандрів по майже всіх континентах Світу. Микола Степаненко сам особисто проводив на виставці екскурсії з цікавими розповідями про історію створення та демонстрацію цього народного витвору світовій спільноті, бо люди йшли подивитися на це диво-творіння майже нескінченним потоком.

У Всеукраїнській акції «Вишивання рушника до 200-річчя від дня народження Т.Г. Шевченка» взяли участь більше ста осіб (лише зареєстрованих - 134). Дуже вірадіним є факт, що в основному це були сту-

денти різних вищих та середніх навчальних закладів Одеси. Студенти, в основному, приходили групами, чимало було серед них і хлопців, і багато хто з них ніколи не тримав голки в руці. Але треба було бачити, як поволі стихали юнацькі пристрасті, вир темпераментів та скептично-критиканські настрої, так часто притаманні молоді, коли вони доторкалися до святині – рушника. Всі враз змовкали, переповнені благоговійним настроєм причетності до творіння Дива.

І поки одна група вишивала, інша знайомилась з «Рушником національної єдності», слухаючи неперевершені розповіді Миколи Степаненка.

Керували вишиванням рушника дві найвідоміші в Одесі та області майстрині-вишивальниці - **Світлана Степанівна МАЗУРОВА** та **Валентина Сергіївна ШТЕЛЬМАХ**.

Вони тактовно скеровували бурхливий потік вируючої молоді енергії у потрібне русло. Поряд зі студентами, майстрами, та іншими бажаними покласти хоч декілька стібків на народний рушник, спокійно і терпляче, зі знанням справи та з дуже поважним виглядом вишивали рушник і зовсім маленькі діти (від 7 років) – гуртківці Світлани Мазурової. Вони відчували себе справжніми Метрами, бо повчали студентів, як треба працювати з таким тонким інструментом, як голка.

Це дуже розчулювало людей, і це потрібно було тільки відчутти і бачити, бо ніякі слова не здатні передати тієї дивовижної атмосфери, що панувала під час вишивання народного рушника.

МАЗУРОВА Світлана Степанівна - керівник гуртка «Рукоділья» Центру дитячої та юнацької творчості «Єврика» Київського району м. Одеса.

Народилася у 1951 році у м. Одеса в сім'ї військового інженера-залізничника. Має вищу освіту. Закінчила Московське театральнo-художнє училище, курси асистента кінорежисера при Одеській кіностудії. Була зарахована до штату кіностудії, де працювала і продовжувала освіту у Всесоюзному заочному університеті мистецтв. Світлана Мазурова є членом Національної спілки кінематографістів України. З 2000 року працює в системі освіти керівником гуртків декоративно-прикладного мистецтва Центру дитячої та юнацької творчості «Єврика» Київського району м. Одеса.

За час роботи разом з гуртківцями неодноразово брала участь у міжнародних та обласних фестивалях: «Вінок Дунаю», «Серпневий заспів» (м. Іллічівськ), «Дністровська хвиля» (м. Білгород-Дністровський), «Шевченківські зустрічі» та інших.

У 2007 році брала участь у Всеукраїнській акції «Рушник національної єдності», після закінчення вишивання якого всіма областями України, була запрошена на зустріч з Президентом України Ющенком В.А., як представник майстрів-вишивальників м. Одеси.

Гуртківці Світлани Мазурової є неодноразовими переможцями щорічних міжнародних, всеукраїнських, обласних та міських виставок і конкурсів: обласна виставка дитячої та юнацької творчості «Промінь», організована Обласним центром позашкільної освіти та виховання; обласна виставка

«Таланти твої, Україно» - Обласний центр естетичного виховання дітей та юнацтва; міські конкурси - «Чудо вишивки», «Бумажная фантазія», «Очумелые ручки», «Волшебные узоры» та інших. Бо в гуртках діти вивчають не тільки вишивку, а займаються і паперовою пластикою, і витинанкою, і ліпленням з глини, і дизайном, а також знайомляться з іншими видами народних ремесел.

У 2005 році гуртківці були учасниками «Зльоту юних майстрів народної творчості України» (м. Київ). За перемогу у Всеукраїнській історико-етнографічній експедиції учнівської та студентської молоді «Україна вишивана» були двічі нагороджені груповими поїздками до школи-табору Українського державного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді, розташованому в мальовничому селі Осій Закарпатської області. Дві учениці Світлани Мазурової за досягнення у всеукраїнських річних виставках дитячої та юнацької творчості були премійовані путівками у Всеукраїнський табір «Артек».

Світлана Мазурова працювала у складі журі етнографічної секції учнівської наукової конференції «Скарбнички мого краю - Одещини», та на обласному фестивалі-конкурсі «Народний костюм: минуле і сучасність»

Була також керівником наукової роботи в секції фольклористики Малої Академії Наук - «Народна вишивка Одеської області», яку виконала учениця 11 класу Ольга Мандрійчук і посіла за неї Друге місце в обласному турі.

Гуртківці Світлани Мазурової займаються не тільки практичною, а й науково-

пошуковою роботою. Вони віднаходять у музеях та приватних колекціях старовинні вишивані речі, які від часу перебувають у не найкращому стані, але з нашими регіональними узорами, виконаними оригінальними для Одещини техніками. Діти відшивають їх на новому полотні, тим самим рятуючи від забуття і знищення, і таким чином даруючи їм нове життя. Така робота – єдина в Одеській області.

На виставках роботи гуртківців відразу впадають в око кожному відвідувачу, відрізняючись з-поміж інших своєю справжністю, стриманістю і гармонією колористики, довершеністю орнаментики та бездоганним технічним виконанням. Жодного вузлика, жодної протяжки на спідньому боці виробу, не відразу зрозумієш, де лице, а де виворіт. Часто їх роботи демонструються з обох боків. Найбільше дивує те, що так працюють не тільки старші, а й зовсім маленькі діти, від шести років, і не тільки дівчатка, а й хлопчики. Тому, представлені експонати, усі без винятку, посідають призові місця, а найкращі з найкращих удостоєні «Гран-прі».

ШТЕЛЬМАХ Валентина Сергіївна (1937 р. н.) народилась в с. Ново-Іванівка Валківського р-ну Харківської обл. Мешканка м. Іллічівськ. У 1959 році закінчила Львівський педагогічний інститут, а згодом ще й Ленінградську вищу профспілкову школу.

Багато років працювала вчителем української мови та літератури, співів.

Валентина Сергіївна вже понад 15 років працює в Іллічівському професійному судноремонтному ліцеї — веде гурток «Дивосвіт». Вишиває, формує у своїх вихованців

любов до оберегу української родини — рушника, вчить не просто вишивати, а й шанувати українські традиції, пишатися своїм народом, розуміти символіку вишивки, призначення рушника. Адже вишивка — це не тільки майстерне творіння золотих рук умільців, але й скарбниця вірувань, звичаїв, обрядів. Тому жоден захід, пов'язаний з народною творчістю в м. Іллічівськ не проходить без її участі.

Валентина Сергіївна впродовж років бере участь в багатьох заходах, що проводить Обласний центр Української культури. Її роботи експонуються на виставках і конкурсах. Вона є учасницею у міжнародних та обласних фестивалей: «Вінок Дунаю», «Дністровська хвиля» (м. Білгород-Дністровський), «Шевченківські зустрічі» та багатьох інших. А фестиваль «Сerpневий заспів» у своєму місті Іллічівську, Валентина Сергіївна започаткувала сама, як данину пам'яті свого чоловіка Юрія Штельмаха — співця, композитора і музиканта.

Майстриня працювала у складі журі Всеукраїнської історико-етнографічної експедиції учнівської та студентської молоді «Україна вишивана», етнографічної секції учнівської наукової конференції «Скарбнички мого краю - Одещини», та на численних конкурсах, що проводяться Обласним центром Української культури. Валентина Сергіївна є співorganizатором наукової конференції учнівської молоді «Край мій рідний - Південний», яка щорічно проводиться в ліцеї судноремонтного заводу м. Іллічівськ, та незмінним членом журі в секціях народознавчого спрямування.

Валентина Сергіївна є палкою прихильницею всеукраїнського семінару-

практикуму «Зрима пісня». Від початку бере активну участь у його роботі, як у якості майстра, так і в якості слухача, бо не припиняє ні на мить самовдосконалення, щоб було чим поділитися з іншими.

Валентина Сергіївна має друковані роботи. Найголовніша з них - «Мистецтво української вишивки», написана для членів клубу шанувальників народного мистецтва ім. О. Штельмаха «Обереги», який сама вона і організувала.

Благодійна організація

«Благодійний фонд Український рушник»

05

Україна, 02088, м. Київ
вул. Карла Маркса 7
т. (044) 565-5667, ф. 565-5800
<http://www.ukrsov.kiev.ua>

11 листопада 2014 р.
№ 18/9

**Голові
Одеської ОДА
Палиці І.П.**
65032, м. Одеса, пр.Шевченка, 4
**Копія: Міністру культури
України
Нищуку Є.М.**
01601, м. Київ, вул. І.Франка, 19

Шановний Ігорю Петровичу,

З 4 по 7 листопада 2014 р. в Одесі в Одеському обласному центрі української культури по вул. Польській, буд. 20 проходив семінар-практикум "Зрима пісня" в рамках Обласної народної академії творчості. Директором цього центру Валентиною Вітос було запропоновано презентувати "Рушник Національної Єдності" та організувати вишивання "Рушника Великому Тарасу" в межах акції "Обніміться ж брати мої..."

Під час двох акцій ми провели 72 колективних вишивання та 68 презентацій "Рушника Національної Єдності" по всіх областях України, в США, Канаді, Польщі, Румунії, Італії, Росії, Молдові, Німеччині і можемо оцінити рівень організації та ефективність таких заходів.

В російськомовній Одесі захід відбувся набагато результативніше ніж в таких містах, як Львів, Івано-Франківськ і т.п. Достатньо переконливим аргументом ефективності є те, що вишивало 134 особи, причому не символічно, а професійно і з добрим результатом. Були вишивальниці (В.Шгельмах), які вишивали по 2-3 дні зі знанням справи і ролі Т.Г.Шевченка.

Повний зал Обласного центру культури зустрів "Рушник Національної Єдності" як святиню нашого народу і три дні групами приходили, і уважно слухали про цей рушник, а по суті про історію нашої землі від мезинської культури до сьогодення.

Приємно було бачити як десятки людей приходили на майстер-класи і з задоволенням вчилися вишиванню, бісероплетінню, петриківському розпису, витинанню, ліпленню з глини, випіканню ритуальних хлібів і т.д. Велику цікавість у одеситів викликала тема "Українська весільна обрядовість".

Такі заходи не формальні і не для плану. Отримавши навички вишивання, чи послухавши про ритуальні хліби Кодимщини, люди йшли з цього заходу, відчуючи силу коріння свого народу, силу нашої вічної культури.

Такі заходи доцільно проводити частіше і по всіх областях, районах України. Досвід Одеського обласного центру культури заслуговує на те, щоб його передали іншим областям. Те, що зробив колектив під керівництвом Валентини Вітос переоцінити важко, якщо є розуміння потреб нашого суспільства у відродженні того, що віками накопичували наші предки для збереження і розвитку здорового суспільства. Цей захід, як і інші, міг бути ще кращим, якби Одеський обласний центр української культури мав більше приміщення і не на рівні п'ятого поверху. Пишу Вам, шановні керівники, тому, що такі заходи треба проводити частіше, вони не вимагають великих капіталовкладень, а віддача у відродженні культури величезна.

З повагою
Зберігач "Рушника національної Єдності",
виконавчий директор акції
"Обніміться ж брати мої..." та
Президент БФ "Український рушник"

Одеська обласна
державна адміністрація
№ 6867/02-28/05

М.І. Степаненко

МАЙСТЕР-КЛАС З ОСНОВ КРОЮ ТА ПОШИТТЯ НАРОДНОГО ОДЯГУ

Проводила:

Олена Миколаївна АНТОНОВА, завідувачка відділом науково-освітньої, виставкової та рекламної роботи Вінницького обласного краєзнавчого музею.

Олена Антонова народилась 1960 року в м. Вінниця в сім'ї службовців. Закінчила Київський університет культури та мистецтв за фахом історик-музеєзнавець. З 1977 року у Вінницькому обласному краєзнавчому музеї.

Під час роботи майстер-класу Олена Антонова ознайомила учасників з історією розвитку, основами крою та пошиття українського народного одягу і головних уборів Північного Причорномор'я. Було розкрито та відшито у ляльковому форматі по два види жіночих та чоловічих сорочок, козацькі шаровари, селянські штани, два види очіпків, кибелку. Також були показані різні види пов'язування хусток – дівочі, жіночі, вдовині. Була також розкrojена та зметана жіноча сорочка поліського типу в натуральний розмір.

У майстер-класі працювало більше 20 осіб, які проявили неабиякий творчий інтерес до народного одягу і просили подальшого продовження роботи в цьому напрямі.

СЕМІНАР З ОСНОВ СТИЛІЗАЦІЇ НАРОДНОГО ОДЯГУ, ВИБОРУ СЦЕНІЧНИХ КОСТЮМІВ, РОБОТИ З РЕЛІГІЙНИМИ СЮЖЕТАМИ ТА МІЖНАРОДНОЇ СИМВОЛІКИ КВІТКИ МАКУ

Проводила:

Оксана Володимирівна ШЕВЧУК, провідний методист музею традиційного народного мистецтва Одеського обласного центру Української культури.

Народилася у 1950 році в м. Київ у сім'ї творчої інтелігенції. Має вищу освіту. У 1972 році закінчила Одеський інститут харчової промисловості, за фахом інженер-технолог виноробної промисловості, але з дитинства була вихована батьками та бабусею в народних традиціях поліської культури. Оксана Шевчук вважає своїм вчителем з основ традиційної народної вишивки та одягу і символіки українського орнаменту - Мельничука Юрія Олексійовича – заступника директора з наукової та фондової роботи музею Івана Гончара (м. Київ)

З 1977 року працювала в проектному інституті ПІВДЕНДІПРОБІОСИНТЕЗ, а з 1995 року в Одеському обласному центрі позашкільної освіти та виховання, де організувала науково-практичні семінари з екологічного землеробства сумісно з майстрами біодинамічного сільського господарства із Франції та Німеччини. В цей самий час організувала семінари з Вальдорфської педагогіки.

У 1998 році створила музей етнографії, керівником та екскурсоводом якого була до 2012 року (до моменту його ліквідації).

Допомагала в музеях області (Білгород-Дністровський район с. Петрівка, м. Овідіополь) налагодити музейну справу.

З 1996 року працювала членом журі в секціях Малої Академії Наук: «Сільське та лісове господарство», «Етнологія», «Українська мова». Була також керівником декількох наукових робіт з етнології: «Церковные основы брака в его историческом развитии», «Икона – окно в Царствие Божие», «Символіка зірок на іконах Богородиці», «Символіка коня на українській іконі», «Православна ікона в сучасному світі», «Церковні таїнства в сучасному світі», її учениці завжди посідали призові місця. З 2008 року є головою журі секції етнографії наукової конференції учнівської молоді «Край мій рідний - Південний», яка щорічно проводиться в ліцеї судноремонтного заводу м. Іллічівськ.

Окрім цього з 1998 року була головою журі підрозділу декоративно-ужиткового мистецтва обласної виставки дитячої та юнацької творчості «Промінь», наукової конференції «Скарбнички мого краю - Одещини», Всеукраїнської історико-етнографічної експедиції учнівської та студентської молоді «Україна вишивана».

Оксана Шевчук є співавтором та незмінним членом журі обласного конкурсу «Обряди та звичаї в традиціях Одещини», автором та членом журі численних міських та обласних конкурсів, як то «Воскресни, писанко!», «Жар-Птиця» (петриківський розпис), «Солом'яний бичок» (плетіння з соломки), «Миті минувшини» (збір цінних фотоматеріалів минулих літ). Також бере участь в роботі журі міських конкурсів «Чудо вишивки», «Бумажная фантазия», «Очумелые ручки», «Волшебные узоры» та інших.

З кінця 2003 до початку 2006 року працювала за сумісництвом науковим співробітником в Одеському обласному центрі української культури. Завдяки цій роботі брала участь у численних наукових конференціях

та міжнародних, Всеукраїнських і обласних фестивалів: «Кролевецький рушник» (м. Кролевець, Сумської області), «Берегиня» (м. Луцьк), «Вінок Дунаю» (м. Одеса), «Серпневий заспів» (м. Іллічівськ), «Дністровська хвиля» (м. Білгород-Дністровський), «Шевченківські зустрічі» (м. Одеса) та інших. Оксана Шевчук проводить активну просвітницьку діяльність. Її неодноразово запрошували до приватних шкіл, училищ та інших учбових закладів з тематичними лекціями та її приватною пересувною виставкою. Неодноразово вона виступала з лекціями на курсах підвищення кваліфікації вчителів та працівників культури.

Оксана Шевчук була керівником науково-пошукових експедицій по Одеській області та входила до складу обласних комісій з метою дослідження стану народних ремесел в області і збору експонатів для створення музею народної творчості при Обласному центрі української культури.

З 2004 року Оксана Шевчук, завдяки роботі в Одеському обласному центрі української культури, започаткувала Всеукраїнський семінар-практикум «Зрима пісня» з питань символіки та семантики в українській культурі, автором ідеї та науковим керівником якого є і по сей день. З початку 2014 року повернулася працювати в Одеський обласний центр української культури на посаду провідного методиста у відділі декоративно-прикладного мистецтва.

Має декілька методичних розробок з питань відродження народної культури і забутих ремесел, за які має авторські свідоцтва: «Моя сорочка шита красним шовком», «Живі барви», «І на тім рушничкові...». У 2004 році Блаженніший Митрополит Київський та всієї України Володимир видав двома мовами (українською і російською) її книгу «Великодня веселка», як великодній дарунок всім єпархіям України. Має друковані статті у збірниках наукових конференцій та журналі «Дім і сім'я». У 2013 році Обласним гуманітарним центром позашкільної освіти та виховання за її редакцією була видана збірка наукових статей «Зрима пісня лине по всій Україні», лекції та заняття за якими проводились – 2005 по 2012 роки. До збір-

ки увійшли і її численні статті. Останньою об'ємною роботою Оксани Шевчук є книга «Від бабусиної скрині до шафи-купе», про традиційний та сучасний народний одяг, основи стилізації одягу, його енергетичний вплив на людину, символіку вишивки, написів, декору, присутніх в одязі та інші цікаві питання, представлені з точки зору духовної науки. Книга ілюстрована фотографіями з власного сімейного архіву автора та її найближчих друзів.

Оксана Шевчук активно працює із засобами масової інформації, виступає на обласному телебаченні, дає інтерв'ю журналістам.

На семінарі «Зрима пісня-2014» Оксана Шевчук ставила питання про неприпустимість нівелювання канонів народної культури на догоду сучасним віянням, та перетворення багатого національного спадку на дешевий кітч та «шароварщину». Теоретичні викладки цього року доповнювалися методичними розробками: «Робота з релігійними сюжетами», «Мак в українській та світовій символіці», «Сценічний одяг», які пропонувалися слухачам семінару наряду зі збіркою минулих років.

Виступи Оксани Шевчук часто сприймаються слухачами не однозначно, бо зачіпають глибокі, не завжди зручні теми, наперекір усталеним розбещеним сьогоденням поглядам, життєвим кредо та псевдо знанням, начисто позбавленим справжнього національного духу й кришталеві чистоти і неосяжної глибини духовної народної спадщини. Але багатьох її викладки не залишають байдужими, заставляють замислитись, спонукають до змін.

СЕМІНАР «УКРАЇНСЬКА ВЕСІЛЬНА ОБРЯДОВІСТЬ», «ВЕСІЛЬНІ ВІНОЧКИ» «РИТУАЛЬНІ ХЛІБИ КОДИМЩИНИ. НАНАШКУВАННЯ»

Провели:

Дмитро Валерійович СКОРИК, Надія Юріївна СКОРИК, м. Кодима Одеської області.

Дмитро СКОРИК народився у 1973 році в м. Одеса в родині художника-оформлювача.

З 1991 року навчався на біологічному факультеті Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова.

У 1993 році в середній школі № 43 провів перший в Одесі Різдвяний дитячий ранок. З 1994 року є організатором дитячих гуртів колядників при середній школі № 43, дитячому інтернаті № 1, при недільній школі храму Різдва Пресвятої Богородиці, з 2005 року – в школі «Костанді».

у 1996 році закінчив з відзнакою біологічний факультет Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова.

З 2002 по 2009 рік викладав хімію та біологію у приватній загальноосвітній школі І-ІІІ ступеня «Костанді», а також очолював 15 науково-пошукових експедицій в Татарбунарський, Кодимський, Біляївський райони Одеської області і Очаківський район Миколаївської області (Кинбурзька коса), в результаті яких було зібрано багатий фото- і відеоматеріал.

З 2004 року регулярно проводив для школярів майстер-класи з писанкарства.

У 2008 році організував проект «Соборна писанка Одещини». За старовинними зразками руками дітей була відтворена колекція писанок нашого регіону, яка у вигляді об'ємної інсталяції була представлена на святкуванні Великодня в Будинку вчених.

Підсумком літньої художньої практики на Кинбурзькій косі у 2004 році став арт-проект «Очарованные странники» (в проєкті були представлені дитячі роботи і фото автора) в Одеському реабілітаційному центрі для дітей-інвалідів «Будинок з янголом».

У 2005 році відбулась його перша персональна фотовиставка «Мій рідний край» в Одеському краєзнавчому музеї.

У 2004 – 2007 роках брав участь в організації міжрегіонального, а потім всеукраїнського семінару-практикуму - «Зрима пісня», під час якого ділився з учителями своїм педагогічним досвідом.

У 2006 році Дмитро Скорик став переможцем Одеського обласного фестивалю-конкурсу «Народний костюм – минуле і сучасність».

У 2007 році закінчив місіонерський факультет Православного Свято-Тихонівського гуманітарного університету (м. Москва) з присвоєнням кваліфікації релігієзнавець і захистив дипломну роботу на тему «Етнокультурный компонент во внеклассной работе в условиях формирования национальной школы».

В березні 2008 року організував майстер-класи з писанкарства і виготовлення ляльки-мотанки в школах сіл Шершенці, Пиріжна, Івашків Кодимського району Одеської області.

У 2008 році став організатором (у співробітництві з Центром народної культури «Музей Івана Гончара», Київським Національним університетом ім. Тараса Шевченка, Київською національною музичною академією ім. П.І. Чайковського) двох фольклорно-етнографічних експе-

дицій в села Кодимщини (Шершенці, Пиріжна, Загнітків, Івашків, Серби, Лабушне) з метою вивчення весільної обрядовості Подільсько-Придністровського регіону, підсумком яких стала реконструкція традиційного народного весілля використана у повному обсязі на його власному одруженні з Надією Скорик у жовтні 2008 року.

У 2009 році отримав сертифікат про участь у навчальній програмі Євросоюзу «Основи розвитку сільського зеленого туризму». Розробив етно-екологічний тур «Тамниці Поділля» по Кодимському району Одеської області.

У 2009/10 учбовому році працював педагогом-організатором школи «Костанді», влітку 2010 звільнився за власним бажанням у зв'язку з переїздом на місце постійного проживання в Кодимський район Одеської області.

В листопаді 2011 року організував виставку традиційних обрядових хлібів в с. Шершенці для Всеукраїнської поминальної виставки «Печу, печу хлібчик», яка проводилась в Центрі народної культури «Музей Івана Гончара» в м. Києві.

У 2012 році нагороджений дипломом 1 ступеня в номінації «фотомистецтво» за участь у V міжрайонному конкурсі народної художньої творчості «Таланти твої, рідний краю!» (с.м. Любашівка Одеської області).

З вересня 2012 року працює в Центрі дитячої та юнацької творчості м. Кодими на посаді керівника гуртка народознавства в Шершенецькій загальноосвітній школі.

Надія СКОРИК – художник, поет, фольклорист.

Народилася 1983 року в Полтаві медпрацівників.

У 2006 році отримала звання магістра фольклористики та української філології по закінченню Київського національного університету ім. Тараса Шевченка.

2008 року закінчила Київську національну академію образотворчого мистецтва і архітектури, відділення сценографії та екранних мистецтв.

У 2005 році стала переможцем у номінації “Кращий ескіз декорацій” до однойменного фільму за оповіданням Гі де

Мопассана “Батько” на міжнародному кінофестивалі молодіжних фільмів “Начало”, Санкт-Петербург.

Була художником-постановником короткометражних фільмів: “Ескізи” (режисер Маріо Вера, 2007), “Відпускаю” (Д. Глухенький, 2004), “Леді блюзу” (К. Прігунова, 2004), “Клинописи” (А. Романова, 2005), «Рятівник» (режисер Марія Духота, 2008), «9 травня» (режисер Маріо Вера, 2008).

2001 року була організатором і учасником художньої виставки “Гра у краплі”, галерея “Акварель”, м. Київ.

2004 року стала лауреатом поетичних конкурсів видавництва „Смолоскип”, „Привітання життя” ім. Б.І. Антонича, після чого вступила до Національної спілки письменників України

2005 – 2007 – організатор всеукраїнського проекту “ArtТериторія”, в рамках якого проведено художні виставки в Чернігові – “Крапка з комою” та “Обличчя речей”, в Івано-Франківську і Чернівцях – “Місто без назви”.

2007 отримала 1-шу премію Інтернет-конкурсу поезії “Рукомесло”.

2007 розробила дизайн майданчику до проекту “Сезон автобусного туру” (м. Одеса, Татарбунари, Яремче, Київ) для Всеукраїнської екологічної організації “МАМА-86” та двох акустичних альбомів - «Колограй» і «Журилася перепілочка» народного ансамблю української музики “Роксоланія”.

У березні 2008 року стала співорганізатором майстер-класів з писанкарства та виготовлення ляльки-мотанки в школах сіл Шершенці, Пиріжна, Івашків Кодимського району спільно зі школою «Костанді», а у квітні місяці брала участь в якості дизайнера проекту «Соборна писанка Одещини» в Будинку учених м. Одеса. Впродовж 2008 року з березня по червень місяць була учасником фольклорно-етнографічної експедиції до сіл Кодимщини (Шершенці, Пиріжна, Загнітків, Івашків) у співпраці з Центром народної культури «Музей Івана Гончара», Київським національним університетом ім. Тараса Шевченка, Київською національною музичною академією ім. П.І. Чайковського. Цього ж таки 2008 року стала ініціатором Всеукраїнського проекту «Майстерня укра-

їнського традиційного весілля».

Надія Скорик має публікації:

- Потоїбч паузи. - Київ, "Фенікс", 2005. – С. 31-38.
- Болотні вогні. Альманах молодих поетів Полтави – К.: „Факт”, серія “Зона Овідія”, 2004. – С.37 – 56.
- Привітання життя 2000 – 2002. Львів: “Каменяр”, 2003. – С. 100-101.
- Колекція. – К., 2002. – С. 98 – 101.
- Болотні вогні. Альманах молодих поетів Полтави – Полтава: „Рік”, 2002. – С. 10 – 16.
- Герасим’юк Василь. Горіла сосна – то горіла мати /Літературна Україна, 21 липня, 2005. – С.5.

Готується до видання рукопис поетичної книги “Гола Маланка”.

Нею розроблений дизайн обкладинок до видань:

- Болотні вогні. Альманах молодих поетів Полтави – К.: „Факт”, серія “Зона Овідія”, 2004.
- Фурса Наталка. Нічого, крім повторень. – Київ-Хмельницький, вид-о Пантюка, 2005.

Вірші в Інтернеті: www.rukomeslo.ridne.net, www.virshi.kiev.ua, www.literatura.iatp.org.ua

Подружжя Дмитра та Надії Скориків відроджують традиційну українську культуру в Кодимському районі. Своє весілля у 2008 році вони справили відповідно старовинним звичаям та обрядам, дотримуючись щонайменших деталей. В області вони є головними консультантами з проведення весільних обрядів та ритуалів. Окрім цього подружжя має колекцію старожитностей – килимів, вишивок, рушників, народного одягу, обрядових та ритуальних речей, зразків народного ткацтва, посуду, кераміки та ін., з якою знайомить зацікавлених осіб на виставках відповідної тематики. В Кодимському районі подружжя проводить неоціненну просвітницьку роботу з питань відродження народних традицій, організовує дитячі та юнацькі гурти. На всю область славиться їх духовий оркестр. У 2013 році

колектив під їх керівництвом посів Перше місце в обласному конкурсі «Обряди та звичаї в традиціях Одещини».

На цьогорічному семінарі «Зрима пісня» подружжя Скориків ознайомило слухачів з основними вимогами та засадами українського народного весілля, традиційною весільною обрядовістю, відповідним одягом наречених на різних етапах проведення весільного дійства. Велика увага приділялася правильному виготовленню та використанню весільних вінків під час обрядодій, випіканню ритуальних хлібів. Дуже пізнавальною була розповідь про звичай нанашкування, що побутує до цього часу на Кодимщині. Розповідь-лекція супроводжувалась численними фото-кіноматеріалами.

МАЙСТЕР-КЛАС "НАРОДНА ІГРАШКА"

Проводила

ОВЧИННИКОВА Олена Олександрівна, лауреат обласної премії ім. Р. Палецького 2014 року.

В рамках Народної академії творчості майстер-клас "Народна іграшка" відбувся в Одеському дошкільному навчальному закладі "Ясла-садок № 299".

На майстер-класі були присутні 25 чоловік: директор, вихователі, методисти, працівники дитсадка. Близько двох годин Олена Олександрівна розповідала про історію народної ляльки й провела майстер-клас з виготовлення ляльки «Різдвяний ангол» і ігрової ляльки «Зайчик на пальчик», що актуально для педагогів дошкільного виховання. Була дуже доброзичлива і тепла атмосфера.

МАЙСТЕР-КЛАС “ЛІПЛЕННЯ З ГЛИНИ”

Проводила

СЕЛЕЦЬКА Валентина Сергіївна, 1990 р. н., член студії дрібної пластики «Батьки та діти». Закінчила ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, факультет української філології. Під час навчання серйозно досліджувала українські звичаї та традиції. Ліпленням займалася ще з дитинства, але художньої освіти не має. Першим матеріалом для творчості був пластилін. А в 2012 році вперше взяла до рук глину, увійшовши до дружньої сім'ї студійців.

Активна учасниця обласних виставок та звітних виставок студії «Батьки та діти».

Її керамічні вироби носять в основному символічний характер, декоруються різноманітними образами та традиційними українськими орнаментами. На сьогоднішній день продовжує працювати в даному напрямку.

Майстер-клас проводився в Одеській гімназії №9 (класний керівник – Трубніков Максим Валерійович).

Присутні 18 осіб.

Тема занять «Ліплення фігур дрібної народної пластики рибки, пташки, коники, казкові фольклорні образи». Були виконані завдання в повному обсязі. Вирішення образів виконано методично вірно і послідовно.

- Вступне слово про традиційну народну кераміку
- Обробка глини до пластичної маси
- Пробні елементи різних геометричних дрібних фігурок
- Обговорення задуманих образів
- Набір різних збільшених геометричних об'ємів в народних традиційних рішеннях
- Нарощування деталей з глини на основу задуманого для виявлення характеру образу
- Ретельне опрацювання форм до художньо-виразного стану
- Придання враження рухомості тих чи інших деталей
- Проробка та уточнення характеру задуманого образу
- Фактурні особливості фігур
- Виявлення звукових елементів в деяких фігурах /свистуни, манки, окаринки/
- Критичне оцінювання робіт з якісним аналізом

МАЙСТЕР-КЛАС “ХУДОЖНІЙ РОЗПИС ТКАНИН”

Проводила

Ліана Петрівна Серьогіна, майстер художнього розпису тканин народилась у 1958 році в м. Миколаєві, там уперше раз взяла до рук олівець і пензлик та проявила свій творчий потенціал, а в 16 років переступила поріг Миколаївської дитячої художньої школи. Надалі навчалася в Московському текстильному інституті, де блискуче захистила дипломний проект за фахом «Моделювання одягу». Ліана Петрівна кілька років плідно працювала в Московському загальносоюзному будинку моделей, та активно співпрацювала з журналом «Работница».

Ліана Петрівна уже багато років мешкає в м.Одеса, і ні на мить не припиняє творчого пошуку та самовдосконалення в улюбленій техніці холодного батика.

На майстер-класі всі бажаючі мали можливість розписати шовковий шарфик для матусі, або хустку в подарунок бабусі.

МАЙСТЕР-КЛАС “ПЕТРИКІВСЬКИЙ РОЗПИС”

Проводила

Валентина Іванівна МІЛЕНКО – член Національної спілки майстрів народного мистецтва України, член Спілки художників України, заслужений майстер народної творчості України народилась 22 квітня 1957 року в селі Попово-Балівка (нині Балівка) Дніпропетровської області, Петриківського району (нині Дніпропетровський район) в сім'ї селян.

З 1972 по 1974 р. - навчалась в Петриківській середній школі, де на уроках праці познайомилась з петриківським розписом. З 1974 по 1975 р. - навчалась в ТУ-6 (училище зв'язку) м. Дніпропетровська, де отримала спеціальність оператора поштового зв'язку.

З 1975 по 1978р. - працювала в 94 відділенні зв'язку м. Дніпропетровська (з квітня 1975 по березень 1976р. працювала оператором, а з березня 1976р. по листопад 1978р. замісником начальника відділення поштового зв'язку).

З грудня 1978 року працювала на фабри-

ці “Дружба” с. Петриківка художником –виконавцем, навчаючись на роботах іменитих майстрів петриківського розпису - Пати Т. А., Соколенко В.І., Панко Ф.С. У 1989 році Валентині Міленко присвоєно звання народного майстра петриківського розпису, з 1994 року вона є - членом Національної Спілки художників України, а з 2001 року - членом Національної Спілки майстрів народного мистецтва України.

З 1992 року по цей час працює народним майстром в Центрі Народного Мистецтва (було творче об'єднання “Петриківка” (с. Петриківка) Дніпропетровської організації Національної Спілки художників України. А з 2011 року веде гурток петриківського розпису в Балівській Загальноосвітній середній школі від Центру Технічної Творчості Дніпропетровського району.

У 2012 році Валентина Міленко закінчила Запорізький факультет Київського національного університету культури і мистецтв. Спеціальність «Дизайн» Кваліфікація – дизайнер одягу.

В січні 2014 року їй присвоєно звання Заслужений майстер народної творчості України.

Валентина Міленко брала участь у близько ста виставках та фестивалях різних рівнів, що проводились на теренах України та за її межами. У 2005 році проводила майстер клас під час міжнародної виставки «Майстри петриківського розпису та юні художники України» у м. Торонто (Канада). Окрім цього має 17 персональних виставок.

Валентина Міленко за виставкову та просвітницьку діяльність має численні нагороди (дипломи, грамоти, подяки). Її робота висвітлювалась у засобах масової інформації – преса, радіо, телебачення.

З 2005 по 2010 рік Валентина Міленко була незмінним керівником секції петриківського розпису Всеукраїнського науково-практичного семінару «Зрима пісня» з питань символіки та семантики в українській культурі, що проводився щорічно в м. Одеса. Робота в семінарі дала можливість численним педагогам Одеської області ознайомитися з мистецтвом петриківського розпису, навчити йому своїх учнів та гуртківців. 2014 року, її учениця - Діасамідзе Алла Григорівна з м. Іллічівськ Одеської області стала лауреатом обласної премії ім. Ростислава Палецького.

Під час роботи з 4 по 7 листопада 2014 року XII Всеукраїнського науково-практичного семінару «Зрима пісня» Валентина Міленко проводила майстер-клас з петриківського розпису на базі художньо-графічного факультету Південноукраїнського педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського, на якому навчила азам свого мистецтва викладачів, групи студентів та інших зацікавлених осіб (усього на майстер-класах було задіяно 112 учасників).

МАЙСТЕР-КЛАС “ПИСАНКАРСТВО”

Проводила

Оксана Ігорівна НАКОНЕЧНА – львівська майстриня. Народилася у 1966 році в м. Сокалі Львівської області в родині медичних працівників. Має дві вищі освіти, закінчила Львівський державний університет імені І.Я. Франка за фахом – психолог.

Мистецтвом писанкарства зацікавилась в 1990 році. В той час майже не було літератури, годі було знайти добрі фарби не кажучи вже про писачок, який довелося змайструвати з металевого наконечника шнурка до мештів увіткнутого в дерев'яну паличку. Техніку писання писанок вивчала на власному досвіді, власник помилках та знахідках. Вже пізніше до рук потрапила книжка Ераста Біняшевського „Українські писанки“, яка й до сих пір залишається для майстрині знаковою. Першою вчителькою для Оксани стала Наталія Селівачова.

Оксана Наконечна у своїй роботі використовує традиційну воскову техніку розпису з використанням писачка та фарбників, а також різні авторські та комбіновані прийоми у декоруванні пташиних яєць. Традиційні техніки за зразками ХІХ сторіччя, переносять нас у ті давні часи, коли люди вміли керувати силами природи, жили у злагоді з навколишнім світом.

З 2002 року стала членом об'єднання народних майстрів при Львівському державному обласному центрі народної творчості та культурно-освітньої роботи.

Участь у виставках:

2002-2006 - колективні виставки в містах Львові, Тернополі, Кролевеці, Києві.

2005, 2006 – персональні виставки, музей Соломії Крушельницької в м. Львові.

2007 — в музеї Михайла Грушевського в м. Львові

З 2002 р. Декілька років брала участь у Міжнародному фестивалі народної творчості, (м. Венгожево, Польща).

2007-20014 брала участь в Ягелонському Ярмарку в м. Любліні (Польща). Двічі отримувала відзнаки та нагороди на цьому Ярмарку.

Писанки майстрині сьогодні є в музеях та приватних колекціях в Україні, Польщі, Ні-

меччині, Австрії, Франції, Америці, Канаді, Англії, республіці Конго та на острові Крит.

З 2004 по 2008 рік Оксана Наконечна була незмінним керівником секції писанкарства Всеукраїнського науково-практичного семінару «Зрима пісня» з питань символіки та семантики в українській культурі, що проводився щорічно в місті Одеса. Робота в семінарі дала можливість численним педагогам Одеської області ознайомитися з мистецтвом писанкарства та з нуля відродити його на теренах Одещини.

Під час роботи з 4 по 7 листопада 2014 року XII Всеукраїнського науково-практичного семінару «Зрима пісня» Оксана Наконечна проводила майстер-клас з петриківського розпису на базі художньо-графічного факультету Південноукраїнського педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського, на якому навчила азам свого мистецтва викладачів, групи студентів та інших зацікавлених осіб (усього на майстер-класах було задіяно 101 учасник).

МАЙСТЕР-КЛАС “БІСЕРОПЛЕТІННЯ”

Проводила

Наталія Миколаївна ЯРТИСЬ – народний майстер з бісероплетіння.

Народилася у 1963 році у місті Львові в родині простих робітників. Має дві вищі освіти, закінчила Львівський державний університет імені І.Я. Франка за фахом економіст-математик та магістр філософських наук. Працює викладачем філософії у Львівському коледжі економіки і права.

Різними видами рукоділля займається відколи себе пам'ятає. Першою вчителькою була рідна бабуся. Бісероплетінням займається з 13 років. За майже повної відсутності літератури та інших джерел інформації, Наталія самотужки складала схеми своїх майбутніх виробів, вдосконалювала та розвивала техніки плетіння, передані їй бабусяю. Майстриня щотижня відвідувала етнографічний музей та інші заклади, де можна було познайомитися зі старовинними зразками витворів з бісеру, запам'ятовувала та перемальовувала їх. Таким чином у її доробку з'явилися лемківські кризи, силянки, гердани. Переосмислюючи народну творчість, Наталія створила безліч зразків особливих та неповторних сучасних жіночих прикрас. Майстриня не тільки віртуозно володіє найскладнішими техніками бісероплетіння, а й має особливий талант відчувати гармонію кольору та поєднувати у своїх виробих на-

півдорогоцінне каміння, намисто, природні та інші матеріали. Тому її вироби мають особливий шарм і користуються неабиякою популярністю. Біля її експозиції завжди стоїть черга.

Наталія Яртись щорічно бере участь у багатьох виставках, фестивалях та ярмарках народних промислів, які проводяться на теренах України, де не тільки експонує свої вироби, а й проводить майстер-класи. Географія її діяльності досить широка, це міста: Київ, Білгород-Дністровський, Донецьк, Запоріжжя, Івано-Франківськ, Кам'янець-Подільський, Косів, Космач, Луцьк, Одеса, Рівне, Тернопіль, Трускавець, Херсон, Хмельницький, Чернівці. Наталія Яртись майстриня, відома не тільки в Україні, а й далеко за її межами. Без її участі не обходяться фольклорно-етнографічні заходи, що проводяться у польських містах, як то: Венгожево, Закопане, Катовіце, Краків, Ягелонський ярмарок у місті Люблін. Наталія

проводила майстер-класи і в Угорщині під час «Фольклоріади» в містах Будапешт та Шалка. Роботи майстрині прикрашають музеї Ватикану, Чикагський музей українського декоративно-прикладного мистецтва, Київський музей народної культури Івана Гончара, а її неперевершені прикраси дарують радість жінкам Австралії, США, Канади. Німеччини, Франції, Росії, Балтії та й взагалі по всьому світу.

З 2005 року Наталія Яртись є незмінним керівником секції бісероплетіння Всеукраїнського науково-практичного семінару «Зрима пісня» з питань символіки та семантики в українській культурі, що проводиться щорічно в м. Одеса. Робота в семінарі дала можливість численним педагогам Одеської області ознайомитися з мистецтвом бісероплетіння, навчити йому своїх учнів та гуртківців. Наталія Яртись виховала цілу плеяду своїх послідовників та справжніх майстрів, заснувавши в Одесі школу бісероплетіння «Коштовний полиск». Її учениці Тетяна Аргатюк та Ганна Рубанська вже є кандидатами у члени Національної спілки майстрів народного мистецтва України, а разом з ними керівники гуртків Ілона Авраменко та Олена Корчига також дивують творчими здобутками своїх вихованців. Характерною рисою майстрині є її непідробний патріотизм, бажання залучити якомога більше людей до розуміння прекрасного, безкоштовно передати всім бажаючим свій досвід, вміння та знання. При такій відвертості та відкритості Наталія Яртись абсолютно не боїться конкуренції, бо каже, що поки учні сягатимуть її рівня, вона піде далі...

У майстер-класі взяло участь близько 30 учасників. Основною темою занять було виготовлення обручів для волосся та дівочих віночків з бісерних і штучних квітів.

МАЙСТЕР-КЛАС “ВИТИНАНКА”

Проводила

Алла Григорівна ДІАСАМІДЗЕ - лауреат премії ім. Р. Палецького 2014 року.

Алла Діасамідзе народилася в с. Стоянове Фрунзівського р-ну Одеської обл. у 1951 році. Після закінчення Одеського педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського (художньо-графічний факультет) Алла Григорівна працювала вчителем креслення і малювання у школі м. Одеси, а потім в Іллічівську. Зараз працює в екоцентрі керівником гуртка «Український сувенір». Вже 35 років майстриня передає свої знання та вміння дітям.

У 2007 році під час Всеукраїнського семінару «Зрима пісня» з питань символіки та семантики в українській культурі Алла Григорівна опинилася на майстер-класі з петриківського розпису у Валентини Іванівни МІЛЕНКО. Відтоді художниця почала активно вивчати петриківський розпис і створювати роботи, які залишають радість в серці, відчуття сонця і дива, свята життєлюбства.

Таким же захоплюючим для Алли Григорівни стало мистецтво витинанки. Витвори рук Алли Григорівни милують око, вирізняються витонченістю форми, особливим емоційним ладом, вишуканим виконанням.

В 2012 р. Алла Григорівна брала участь у п'яти республіканських виставках у Києві, Черкасах та Тернополі. У 2012 та 2013 рр. стала учасником Всеукраїнського конкурсу «Кращий твір року», рішенням Атестаційної

комісії Національної спілки майстрів народного мистецтва Алла Григорівна була атестована на народного майстра, а також отримала звання стипендіата обласної премії ім. Р.Палецького в номінації «Декоративний розпис», а у 2014 році – Лауреата цієї ж премії.

І в квітах, і у фантастичних птахів, і в орнаменті – і в усьому відчувається незвичайна, незгасаюча свіжість. Мистецтво і краса невмирущі, доки є люди, жертвовно приречені на любов до них.

На майстер-класі з витинанки були присутні і діти, і дорослі. Всі із захопленням вирізували зірочки, квіткові композиції тощо.

Сценарій урочистого закриття всеукраїнського семінару-практикуму «Зрима пісня» /в рамках II засідання Народної академії творчості/

/лунають фанфари, відкривається завіса, на сцені колектив «Одеські музики»/

Ведучий: Доброго дня шановні друзі! Раді вітати вас у Одеському обласному центрі української культури. Нашу концертну програму відкрив ансамбль народної музики «Одеські музики», керівник – заслужений працівник культури України Сергій Літвінов.

Ведуча: Майже не помітно, як на одному диханні, пролетіли 4 дні XII Всеукраїнського семінару – практикуму «Зрима пісня». За цей час багато з присутніх познайомились з багатьма видами народного мистецтва, побачили рушник національної єдності і безпосередньо взяли участь у вишиванні Всеукраїнського рушника до 200-річчя від дня народження Т.Г. Шевченка. Настав час підвести підсумки і до слова я запрошую директора ООЦУК Валентину ВІТОС.

/виступ і нагородження/

Ведучий: Людина і праця, людина і пісня, людина і витвір мистецтва - це все вічне, безсмертне, щось своєрідне і глибоко вражаюче. Наш український народ працьовитий, щедрий на таланти, здібний, обдарований. Якщо працювати - то до сьомого поту, якщо співати - то дзвінко, розложисто, якщо творити щось - то неповторно, захоплююче.

Ведуча: А зараз я хочу запросити до слова майстрів народного мистецтва, які протягом семінару навчали вас багатьом видам народної творчості.

Ведучий: Заслужений майстер народної творчості України Валентина МІЛЕНКО (Дніпропетровська область); майстер народної творчості Оксана НАКОНЕЧНА (м. Львів); майстер народної творчості Наталія ЯРТИСЬ (м. Львів).

/виступи майстринь/

Ведуча: Ось такий він простий і доступний, чарівний і неповторний український колорит.

/Хореографічний ансамбль «Барви», композиція «Український колорит»/

Ведучий: Народне мистецтво, яке передавалося із покоління в покоління століттями, завжди було і є ґрунтом для спілкування людей, джерелом пізнання історії, культури далекого минулого.

Ведуча: З далекого минулого прийшло до нас рукоділля - в'язання, вишивання, різьблення, ткацтво. Виникло воно з любові до рідної землі і батьківської оселі.

*/Софія Ахназарова «Рідна земля»/
/Микола Капланюк «Смерекова хата»/*

Ведучий: Рушники... Рушники... Найсвятіший оберіг, який і до сьогодні живе, діє, допомагає добрим людям у житті. Він і донині зберігся чи не в кожній оселі і дуже добре, що набуває ця традиція все нової сили. Заходять рушники і в ті хати, де і не

велися ніколи. Сьогодні вони на образах, над портретами батьків і дітей, на столах під хлібом-сіллю. Сьогодні вони знову ожили, заговорили і стали повноцінними оберегами кожному, хто у це повірив.

/хореографічний ансамбль «Барви», «Танок з рушниками»/

Ведуча: Протягом проведення «Зримої пісні» широкому загалу було презентовано «Рушник національної єдності» та вишивання «Рушника Великому Тарасу» в рамках акції «Обніміться брати мої». Під час цих акцій було проведено 72 колективних вишивання та 68 презентацій рушників.

Ведучий: І зараз ми хочемо запросити до слова зберігача «Рушника національної єдності», виконавчого директора Всеукраїнської акції «Обніміться брати мої», президента благодійного фонду «Український рушник» Миколу СТЕПАНЕНКА (м. Київ).

/виступ М. Степаненка/

Ведуча: Хай ллється пісня у моєму краї,

Хай рушниками вкриється земля.
А світла радість всюди процвітає,
І на добро усіх нас окриля.
Нехай живуть традиції чудові,
Що в Україні нашій збереглись.
І щирість та любов живе у мові,
І пісня ллється, як давно колись.

*/Дмитро Чеботар «Мамині рушники»/
/Микола Капланюк «Пісня про рушник»/*

Ведучий: Ми хочемо висловити щире подяку учасникам XII Всеукраїнського семінару – практикуму «Зрима пісня», його господарям і гостям, нашим багаторічним друзям — народним майстрам Вони зберегли для нас мистецтво прадідів наших і намагаються передати наступним поколінням.

Ведуча: Відлітають роки, минають віки, змінюється мода, але ніщо не затьмарить краси народних ремесел, які дісталися нам у спадок від наших пращурів. Вони вічні. Свідченням цього є «Зрима пісня».

Ведучий: То ж, ми з вами не прощаємось, а кажемо до побачення!

Ведуча: До зустрічі у 2015 році, на XIII Всеукраїнському семінарі-практикумі «Зрима пісня»!

/Олена Таркановська та дитячий вокальний ансамбль «VIVA Натхнення», «Злагода»/

Матеріали підготували:

О.В. Шевчук

М.М. Кмітевич

І.В. Штонда

Редактор:

Н.О. Шеренгова

Фото:

А.І. Димова

О.В. Шевчук

С.Г. Крижевська

З.С. Пасічна

Комп'ютерні роботи:

А. І. Димова

Відповідальний за випуск:

М.О. Діденко

Одеський обласний центр української культури,
м. Одеса, вул. Польська, 20, т / ф: (048) 760-19-26,
т.: (048) 711-78-50, 760-19-25, 760-19-27